

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

- Betreft:**
- Ontwerp besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 21 februari 2014 betreffende de integrale jeugdhulp en het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 2017 betreffende de erkenning en subsidiëring van de vertrouwenscentra kindermishandeling en de partnerorganisatie
 - Definitieve goedkeuring

Samenvatting

Het voorliggende ontwerp van besluit regelt de niet-vrijblijvende samenwerking tussen de vertrouwenscentra kindermishandeling en de partnerorganisatie, de uitvoering van het kwaliteitsdecreet binnen de sector van de vertrouwenscentra, een aanpassing van het subsidiebedrag van de vertrouwenscentra kindermishandeling naar aanleiding van de opstart van de Veilige huizen en de termijn voor een onderzoek maatschappelijke noodzaak door de gemandateerde voorzieningen.

Bijlagen:

- het ontwerp van besluit;
- het advies van de Raad van State

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsveld: opgroeien
Inhoudelijk Structuurelement: jeugdhulp

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Wetgevingsadvies

Het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr. 2024/103 van 21 maart 2024.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

In 2023 evalueerde de administratie, zoals opgenomen in het sectorbesluit¹, de naleving van de erkenningsvoorwaarden van de vertrouwenscentra kindermishandeling (hierna: de VK) en het Vlaamse expertisecentrum Kindermishandeling (hierna: het VECK). De administratie baseerde zich hiervoor op jaarverslagen, de permanentie opvolging van de VK en het VECK, ad-hoc- en sectoroverleg en de rapporten van Zorginspectie.

De beoordeling op de erkenningsvoorwaarden is globaal positief.

Toch wordt vastgesteld dat er op het vlak van kwaliteit belangrijke stappen gezet kunnen én moeten worden. Dat bleek ook uit enkele parlementaire hoorzittingen rond de werking van de VK en een gedachtewisseling in de commissie welzijn met de minister op 27 februari 2024.

Logische vervolgstappen op de korte termijn kunnen we clusteren aan de hand van verantwoordelijkheden:

- Voor wat door verschillende actoren vastgestelde knelpunten met betrekking tot infodeling, in het bijzonder met justitiële actoren, betreft werd inmiddels een parlementair initiatief opgestart om het casuoverleg ook mogelijk te maken binnen het decreet integrale jeugdhulp.
- Op het niveau van het uitvoeringsbesluit installeert de Vlaamse Regering via onderhavig besluit op korte termijn hefboomen installeren die gericht zijn op een kwaliteitsverhoging bij de VK en het VECK.
- De administratie volgt van nabij nauwgezet de aandachtspunten uit de inspecties en de vorderingen op vlak van samenwerking en kwaliteit op en zal eind dit jaar een opvolginginspectie uitvoeren.
- De VK en VECK zelf nemen verantwoordelijkheid om met de concrete vaststellingen van Zorginspectie aan de slag te gaan. Daarnaast hebben ze hun werkingen ook laten auditen (resultaten zullen nog dit voorjaar beschikbaar zijn), investeren ze in een versterkte samenwerking overheen de organisaties en zullen ze een werklasmeting organiseren.

Met dit besluit verankert de Vlaamse regering de verplichte, structurele samenwerking tussen de VK en het VECK. Het Agentschap en Zorginspectie stellen vast dat de uitdagingen die zich stellen voor alle VK bijzonder gelijklopend zijn. Dat sterkt de Vlaamse regering in de overtuiging dat de VK en het VECK enkel via niet-vrijblijvende, doorgedreven, geformaliseerde en resultaatgerichte hun werking duurzaam en kwaliteitsvol kunnen uitbouwen en borgen.

Daarnaast expliciteert de Vlaamse regering de uitvoeringsmodaliteiten inzake kwaliteitszorg voor de VK En VECK. Als basis daarvoor wordt de bestaande regelgeving voor voorzieningen in de jeugdhulp, waar een dynamisch op groei gericht systeem gebruikt wordt, gebruikt. Participatie met de medewerkers, de gebruikers en externe stakeholders (aanmelders, partners waarmee frequent samengewerkt wordt, ...) is daarbij één van de belangrijkste uitgangspunten om (de kwaliteit van) de werking te evalueren en verbeteracties te initiëren.

Een derde element dat op het niveau van een uitvoeringsbesluit geregeld wordt – i.c. het besluit van de Vlaamse Regering van 21 februari 2014 betreffende de integrale jeugdhulp – is de termijn die aan gemandateerde voorzieningen toegekend wordt voor het van hun onderzoeken met betrekking tot maatschappelijke noodzaak. Die termijn bedraagt 65 dagen, maar wordt in de praktijk door elke gemandateerde voorziening frequent overschreden. Om die overschrijdingen beter te reglementeren wordt ingeschreven dat die periode eenmaal gemotiveerd verlengd kan worden.

¹ Artikel 34 van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 2017 betreffende de erkenning en de subsidiëring van de vertrouwenscentra kindermishandeling en de partnerorganisatie.

Voorliggend dossier heeft betrekking op het niveau van de uitvoeringsbesluiten. Het regelt bijgevolg de niet-vrijblijvende samenwerking tussen de VK en het VECK, de uitvoering van het kwaliteitsdecreet en de termijn voor een onderzoek maatschappelijke noodzaak.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Rechtsgrond van de artikelen die gewijzigd worden

Artikel van voorliggend ontwerpbesluit	Rechtsgrond
Art. 1	Art. 34 van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp
Art. 2, 4 en 5.	Art. 42, §2, van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp
Art. 3.	Art. 42, §2, van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp
Art. 6.	Art. 7 van het decreet van 17 oktober 2003 betreffende de kwaliteit van de gezondheids- en welzijnsvoorzieningen en art. 42, §2, van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp
Art. 7.	Art. 6 van het decreet van 17 oktober 2003 betreffende de kwaliteit van de gezondheids- en welzijnsvoorzieningen
Art. 8.	Art. 42, §2, van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp en art. 9 van het decreet van 21 juni 2013 houdende diverse bepalingen betreffende het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Artikel 1.

Na een aanmelding onderzoekt de gemandateerde voorziening de verontrustende situatie van de minderjarige. Het onderzoek resulteert in een gemotiveerde beslissing over het al dan niet aanwezig zijn van de maatschappelijke noodzaak tot jeugdhulpverlening. De duur van het onderzoek bedraagt momenteel maximaal 65 werkdagen.

Het kwaliteitsvol uitvoeren van dit onderzoek vraagt tijd en is afhankelijk van factoren waarop de gemandateerde voorzieningen geen vat op hebben, zoals bv. de agenda en de beschikbaarheid van (gespreks)partners (context van het gezin, andere hulpverleners, ...), het verloop van een eventueel strafonderzoek, ...

Zonder afbreuk te doen aan de ambitie om het onderzoek af te ronden binnen de 65 dagen wordt hier bepaald dat de termijn van het onderzoek eenmaal en gemotiveerd verlengd kan worden met 65 werkdagen.

Artikel 2, 4 en 5.

Deze artikelen betreffen een taalkundige rechtzetting.

Artikel 3.

Opdat de vertrouwenscentra kindermishandeling hun werking duurzaam en kwaliteitsvol kunnen uitbouwen en borgen, zetten we in op een doorgedreven, geformaliseerde en resultaatgerichte samenwerking tussen de vertrouwenscentra kindermishandeling en de partnerorganisatie.

Er wordt dan ook de concrete verwachting geformuleerd dat er overheen de VK en VECK samengewerkt wordt zodat goede praktijken gedeeld worden en er op verschillende essentiële thema's naar een effectief uniforme aanpak en werking geëvolueerd wordt. Deze samenwerking heeft betrekking op de volgende thema's:

- een actueel gehouden visie en profilering van het vertrouwenscentrum kindermishandeling en de partnerorganisatie;
- een efficiënt en toekomstgericht bestuurs- en werkingsmodel, met een eenduidige beslissings- en valideringsbevoegdheid;
- uniforme procesvoering en gebruik van instrumenten voor de uitvoering van de kernopdrachten van de vertrouwenscentra kindermishandeling en de partnerorganisatie
- de vorming, coaching en ondersteuning van medewerkers;
- het kwaliteitsbeleid;
- het klachtenbeleid;
- ondersteunende processen.

De uniforme procesvoering betekent uiteraard niet dat er niet op maat van de concrete situatie en context gewerkt moet worden, wel dat er overheen de VK en het VECK een werkingskader afgesproken wordt, incl. de instrumenten die hiervoor gebruikt worden, die gericht erop gericht is dat de aanpak en de kwaliteit van het aanbod gelijk is ongeacht het VK.

Artikel 6.

Naast het kwaliteitsverslag in de enge betekenis van het woord, expliciteren we dat de voorziening jaarlijks ook een inhoudelijk en kwantitatief activiteitenverslag aan de administratie moet bezorgen. Op die manier beschikt de administratie over een actuele stand van zaken van de werking van de voorzieningen (kwalitatief en kwantitatief) om haar opdracht inzake opvolging van de erkenning van de voorzieningen waar te maken. Tegen uiterlijk 1 juni wordt een kwaliteitsverslag ingediend bij Opgroeien over het voorbijgaande werkjaar.

Artikel 7.

Het decreet van 17 oktober 2003 betreffende de kwaliteit van de gezondheids- en welzijnsvoorzieningen trad in 2018 inwerking voor de vertrouwenscentra kindermishandeling en de partnerorganisatie. Na de vijfjaarlijkse evaluatie van de vertrouwenscentra leggen we een aantal sectorale uitvoeringsbepalingen vast voor de vertrouwenscentra en de partnerorganisatie bij dit voornoemde kwaliteitsdecreet, zodat kwaliteitszorg en -beleid steviger onderbouwd worden en een sterkere structurele plek in de werkingen krijgen. Als vertrekpunt nemen we de principes en relevante bepalingen die van toepassing zijn op de voorzieningen in de jeugdhulp, verankerd in het besluit van de Vlaamse Regering van 5 april 2019 betreffende de erkenningsvoorwaarden en de subsidiënormen voor voorzieningen in de jeugdhulp: responsabilisering van de voorziening voor het uitwerken van een dynamisch en op groei gericht beleid dat rekening houdt met de inbreng van gebruikers, medewerkers en externe stakeholders.

Artikel 8.

Het decreet betreffende de Veilige Huizen bevestigt het belang van de expertise van de vertrouwenscentra kindermishandeling m.b.t. situaties van intrafamiliaal geweld waarbij kinderen betrokken zijn. Concreet stelt het decreet dat: "Bij situaties van intrafamiliaal geweld waarbij minderjarigen betrokken zijn, worden steeds de gemandateerde voorzieningen, vermeld in artikel 2, §1, 17°, van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp, geraadpleegd en betrokken bij de beslissing over de noodzakelijkheid van een intersectoraal traject door een IFG-centrum."

Bij begrotingsopmaak 2024 werd beslist dat er in het kader van de Veilige Huizen voorzien wordt in een extra subsidiëring voor de vertrouwenscentra kindermishandeling, dit zowel wat betreft hun kernopdrachten in het kader van kindermishandeling, als hun opdrachten binnen de hulplijn 1712.

Artikel 9.

Dit artikel bepaalt de inwerkingtreding.

C. ADVIES RAAD VAN STATE

Er is op 6 mei 2024 bij de Raad van State een aanvraag ingediend voor een advies binnen dertig dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973. De Raad van State heeft op 8 mei 2024 beslist geen advies te geven, met toepassing van artikel 84, §5, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

De middelen voor deze uitbreiding bij de VK zijn voorzien op begrotingsartikel GDF-AGEF2MA-WT van de begroting van Opgroeien regie. Het gaat om een bedrag van 467.475 euro voor de inzet van 5 extra VTE.

De middelen voor hulplijnen, t.b.v. 126.234 euro, zitten momenteel nog op begrotingsartikel GBO-1GCF2EA-WT (WELZIJNSWERK), maar zullen bij BA2024 worden overgeheveld naar Opgroeien regie. Deze afspraak werd reeds gemaakt.

De uitgaven verbonden aan deze uitbreiding zullen in 2024 volledig in VAK en VEK aangerekend worden op de begroting van Opgroeien regie.

Het gaat hier om nieuw beleid i.k.v. veilige huizen waarvoor in het kader van de begrotingsopmaak 2024 de uitvoeringsmodaliteiten reeds beslist zijn door de Vlaamse Regering. Bijgevolg valt deze uitbreiding onder de vrijstellingen op de 7/12 blokkering in 2024.

Inspectie van Financiën

Het advies van de Inspectie van Financiën met referentienummer BV_202400_1233 werd verleend op 3 april 2024.

Met betrekking tot de opmerking over planlast kan verwezen worden naar het feit dat het opmaken van een jaarverslag en het verslag over het kwaliteitsbeleid geen nieuwe verwachtingen zijn ten aanzien van de vertrouwenscentra. Zij dienen nu reeds jaarlijks al een geïntegreerd jaarverslag in bij het agentschap. Het gaat hier dus niet om een verhoging van de planlast, wel integendeel, de VK kunnen ook op dat punt voor verdere stroomlijning kiezen.

Wat betreft de planning rond samenwerking tussen de vertrouwenscentra en de partnerorganisatie, kan dit gekoppeld worden aan het jaarplan dat de partnerorganisatie reeds dient te bezorgen. Dit is ook het resultaat van de oefening die de vertrouwenscentra en de partnerorganisatie dienen te maken om tegemoet te komen aan de nieuwe voorwaarden opgenomen in artikel 16/1.

Met betrekking tot de opmerking over de verdere integratie in de sector is het van belang te verwijzen naar artikel 42, § 1, van het decreet betreffende de integrale jeugdhulp dat bepaalt: "Met het oog op hulp- en zorgverlening bij kindermishandeling zijn er zes vertrouwenscentra kindermishandeling actief in het Nederlandse taalgebied en het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.". De decreetgever kan een fusie initiëren. Daarna kan het sectorale BVR van de vertrouwenscentra kindermishandeling (één vertrouwenscentrum, de datum van inwerkingtreding en een overgangsbepaling) in functie van de beslissing aangepast worden. In dit besluit is wel opgenomen dat er een concrete verwachting is om te werken aan een efficiënt en toekomstgericht bestuurs- en werkingsmodel, met een eenduidige beslissings- en valideringsbevoegdheid, die wel opgenomen is in onderhavig besluit en waarvan de uitwerking mogelijks tot vragen om verdere aanpassingen zal leiden. De Vlaamse Regering loopt daar in dit besluit niet op vooruit.

Begrotingsakkoord

Het akkoord budgettair beleid werd verleend op 1 mei 2024.

B. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de bestuurszaken, niet vereist is.

C. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

- 1 personeel: het voorstel heeft geen weerslag op gebied van personeelsinzet;
- 2 werkingsuitgaven: het voorstel heeft geen weerslag op de lopende uitgaven van de lokale of provinciale besturen;
- 3 investeringen en schulden: het voorstel heeft geen investeringen als gevolg;
- 4 ontvangsten: het voorstel heeft geen bijkomende ontvangsten als gevolg.

Conclusie: het voorstel heeft geen weerslag op de lokale en provinciale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Het agentschap Opgroeien regie zal instaan voor de verdere opvolging van de kwaliteit en de samenwerking tussen de vertrouwenscentra en de partnerorganisatie (VECK).

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar definitieve goedkeuring te geven aan het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 21 februari 2014 betreffende de integrale jeugdhulp en het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 2017 betreffende de erkenning en subsidiëring van de vertrouwenscentra kindermishandeling en de partnerorganisatie.

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin,

Hilde CREVITS